

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Perfectionibvs Moribvsqve Divinis Libri XIV

Lessius, Leonardus

Antverpiae, 1620

Cap. II. Vtrùm prima illa intentio, qua Deus ante omnem futurorum præuisionem statuit homines & Angelos facere participes gloriæ suæ, fuerit absoluta circa singulos in particulari, & circa mensuram ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46817](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46817)

CAPVT II.

Vtrum prima illa intentio, qua Deus ante omnem futurorum prouisionem statuit homines & Angelos facere participes gloriae suae, fuerit absoluta circa singulos in particulari, & circa mensuram gloriae cuiusque.

Huius rei cognitio dignissima est Theologo, & utilissima ad incitandum cursum vitae spiritualis, & diligentiam in ea excitandam, praeterquam quod animo maximam adferat consolationem. Itaque breuiter aliquid de ea dicendum nonnullis considerationibus adhibitis, quibus veritas declaratur, omnibus tamen quae de auxiliis diuinis, quibus ad finem Deo propositum perducimur, dici possent, omittis.

*Sententia
quorundam
recentiorum.*

Duae sunt hac de re celebriores sententiae. Prior est, primam illam intentionem fuisse absolutam circa singulos saluandos & mensuram gloriae cuiusque: Deum enim primo suo decreto statuisse condere caelestem Ierusalem, seu ciuitatem Beatorum, in certa mensura & proportionem partium, & simul elegisse omnes lapides, & singulorum lapidum magnitudinem, formam, locum & ordinem in illo aedificio; ita ut primaria intentio Dei sit mensura & proportio totius operis. Vnde iuxta hanc sententiam, in primo illo rationis signo ante omnem futurorum prouisionem absoluto decreto simul electus est certus numerus Angelorum, & certus numerus hominum, qui mensurae principaliter intentae congruebat, & cuique statuta certa mensura gloriae, ut ex omnibus exurgat pulchritudo proportionis, quae a Deo primario intendit. Ut autem isti electi reddantur aliquo modo digni gloriae sibi decretae, in secundo rationis signo Deus statuit singulis dare eam meritorum mensuram, quae mensurae gloriae singulis praedeterminata respondet, praedefiniendo in particulari omnia opera bona, magna & parua, (praesertim quae non supponunt peccatum,) quibus ad hanc mensuram perueniatur, & simul decernendo gratiam efficacem qua illa faciant. Haec duo instantia, seu signa rationis, dicunt pertinere ad ordinem intentionis. Ut autem Deus haec quae sic statuit, mandet executioni, utitur miris prouidentiae modis, qui non sunt decreti nisi post praesumptum peccatum, ex variis occasionibus toto temporis decursu occurrentibus.

Quod

14 Quod verò ad totam reliquam multitudinem hominum & Angelorum attinet, qui numero electorū non sunt comprehenti, dicunt, Deum in primo & secundo illo signo se erga illos habuisse negatiuè, nolendo illos se eligere, nec opera bona gratiamque efficacem vsque in finem pro illis preparare, & in hac nolitione consistere eorum reprobationem: vnde volunt eos omnes negatiuè reprobatos ante omnem futurorum præuisionem, etiam ante præuisionem peccati Angelorum vel primorum parentum. Addunt tamen, Deum voluisse omnes istos saluos fieri, non absolutè, sed sub conditione, si perseverent in iustitia vsque in finem, vel si in statu gratiæ decederent: & in hunc finem præparasse illis gratiam sufficientem, non tamen efficacem saltem in fine, quando de summa rei agitur.

15 Hæc sententia mihi semper viua est à veritate & doctrina S. Scripturæ & sanctorum Patrum aliena, nec pietati & moribus satis consona: vnde à plerisque hoc tempore etiam in illis locis vbi antea vigeat, eam reiciit intelligo. Verum quia adhuc multi eam amplectuntur, proponam aliquot faciles considerationes, ex quibus veritas possit cognosci, & animis ex altera perturbatis subugnari. Primo igitur considerandum est, Deum sincero affectu *cupere omnes homines saluos fieri*, & maxime *omnes fideles Christi* cor-
 poti per Baptismum inuitos, idcirco *ipsum mortuum esse pro omnibus*,
 & non pro solis prædestinatis, vt hæretici docent. At quomodo hæc veritas possunt, si ipse ex se tam paucos ad salutem elegit? quomodo in eodem affectu potest desiderare salutem eorum, quos ex se noluit numero electorum comprehendere? quomodo desiderat sincero affectu eorum salutem, quibus nec perseverantiam, nec ullam gratiam efficacem pro eo momento in quo cardo salutis vertitur, præparauit, sed solum inefficacem & inutilem, per quam ex tam infinita multitudine nemo saluatur? Nec eorum culpa accidit quod Deus hæc illis denegarit, quia ante omnem præuisionem peccati denegata fuit. Quomodo potest ex se desiderare salutem eorum qui ab illa electione exclusi? ex quibus si vel vnus saluus fieret, sequeretur grauissima incommoda contra intentionem Dei: Primo, In numerum electorum irrueret aliquis non electus. Secundo, Non electus saluaretur. Tertio, Euerteteretur planè mensura supernæ ciuitatis primariò à Deo intenta: hæc enim mensura consistit in certo & determinato numero electorum, & in determinata mensura gloriæ cuique decreta: ex quibus exurgit pro-
 Aaaa ; portio

1. Tim. 2, 4.
 1. Tim. 4, 10.
 1. Tim. 2, 6.

portio & pulchritudo à Deo primario intenta. Perspicuum autem est, si vel vnus non electus intraret in hanc civitatem, mensuram illam euertendam. Vnde vltèrius perspicue sequi videtur, Deum non solum non posse desiderare illorum salutem, sed etiam ad eius prouidentiam pertinere vt omnia sic disponat, vt nemo ex illis non electis saluetur: quia ad prouidentiam cuiusque opificis, qui in suo opere certam mensuram constituit, pertinet curare ne quid eueniat quo proportio pereat, aut mensura ab ipso in opere designata euertatur. Declaratur exemplo. Architectus constituit extruere magnificum palatium, concepta primum eius forma & magnitudine, & partibus omnibus partiumque mensuris, & simul seligit ex innumeris saxis certum numerum, signatque singula, & formam locumque singulorum designat. Ad prouidentiam huius architecti pertinet non solum curare vt omnia saxa signata aptentur, & suis locis collocentur, sed etiam ne alia non designata, quibus proportio concepta euertetur, in structuram intrent. Idem ostenditur exemplo conuiuij nuptialis. Constituit sponsus habere centum conuiuas in suis nuptiis, instructus ad hoc mensa accommoda, & dispositis centum orbibus & sedilibus; & designatis animo centum personis quæ mensam & loca impleant. His ita animo designatis & firmiter constitutis, non solum ad prouidentiam sponsi pertinet curare vt designati veniant, & sedes sibi decretas occupent, sed etiam ne plures veniant, & in conuiuium irrepant: quia pluribus locus paratus non est, & proportio principaliter intenta feriret. Simili modo etiam Deus in fabrica celestis palatii (quod ex hominibus & Angelis tamquam viuis lapidibus constare debet) ex se constituit mensuram totius palatii, & singularum eius partium, & omnes lapides in particulari elegerit, eorumque mensuram & locum determinauerit, ad eius prouidentiam pertinet curare non solum vt singuli lapides electi suis locis apte ponantur, sed etiam ne alij non designati addantur, quia proportionem edificij apte conceptam euertent. Item ad curam celestis sponsi spectabit, curare ne plures veniant quam qui initio designati, quorum numerus exacte mensam & mensuram conuiuij impleat.

Ad prouidentiam opificis pertinet curare vt mensura constituta non euertatur.

Ne maiorem gloriam merentur.

Neque solum ad ipsius prouidentiam pertinebit cauere ne aliquis non electus irrepat, sed etiam ne quis electorum maiorem gloriam meratur, aut maiora merita habeat, quam ipse ab initio ex se illis decreuit. Quicumque enim artifex in suo opere, vel etiam in partibus operis certam mensuram ex se constituit, ad eius curam

curam pertinet providere non solum vt singula mensuram sibi constitutam attingant, sed etiam ne illam excedant: vtroque enim modo mensura constituta euerteretur. Quare si Deus ex se ante omnem præuisionem peccati, singulis electis constituit certam gloria, gratia, & meritorum mensuram; ad ipsius providentiam pertinet procurare non solum vt mensuram præfinitam attingant, sed etiam ne eam excedant. Confirmatur: Quia auctores illius sententiæ fatentur, neminem eam mensuram, quam Deus singulis ex se constituit, vquam excedere. At quomodo id fieri potest sine peculiari Dei ad hoc inuigilantis providentia? quomodo in tot electorum myriadibus omnes attingunt mensuram constitutam, & nemo vel minimum illam excedit; nisi id peculiari Dei providentia procuraretur? Hæc omnia videntur adeo perspicua, vt contrarium vix animo concipi queat, supposita illa sententia, si res attentè consideretur.

18 Secundò considerandum, Deum in Scripturis omnes vocare ad salutem, omnes iustos hortari ad perseverantiam, & ad assiduum in iustitia profectum, omnibus perseverantibus promittere vitam æternam, omnibus non perseverantibus, & omnibus peccatoribus minari damnationem, & in his ferè consumi totam Scripturam: huc enim cetera omnia referuntur. At posita illa sententia, non videtur hæc sermō & ex animo facere, sed solum in speciem, vt videatur in non electos benignus, & in electos iustus ac severus. Quomodo enim sermō potest vocare & promittere salutem ijs, quos ipse nouit se numerum electorum exclusisse, non illorum merito, sed suo arbitrio. Sicut enim is qui centum despauit conuiuias quibus mensa impleatur, si totam ciuitatem vocaret ad conuiuium, & vrgere singulos vt venirent, adhibitis etiam mini & promissis, vel sibi putaretur esse contrarius, vel humulatoriè agere & illudere hominibus: ita Deus si certum numerum ex se designauit & elegit quibus cæleste conuiuium impleatur, non videbitur sermō vocare & vrgere alios quos nouit illo numero non comprehensos. Si enim venirent & obtemperarent vocationi, sequerentur illa incommoda quæ supra diximus: saluarentur enim non electi, & proportio principaliter intentã disturbaretur. Simili modo non videtur tales sermō posse hortari ad perseverantiam: quia optimè nouit se illis in primo illo decreto perseverantiam non præparasse, sed solum gratiam inefficacem pro extremo salutis articulo, & simul nouit, eos quibus ipse eam ex se non præparauit, numquam perseverantiam habituros.

Idem

Mat. 11, 28.
& c. 24, 13.
Apoc. 22, 17.
Ezech. 18.
per totum.
Apoc. 21, 8.

Non videtur sermō vocare & hortari reprobos.

Idem dico de quouis bono opere: si enim ipse illud opus ex se illis non prædefiniuit, numquam illud faciunt. Nouit autem ipse, se illud non prædefiniuisse: quomodo ergo sermo ad hoc hõitari, aut illud præcipere potest? Quomodo præcipere potest vt faciamus opera bona quæ ipse noluit prædefinire, & ad quæ gratiam efficacem noluit dare; cum sciat numquam aliquid boni futurum, nisi ipse id prædefinierit, & gratiam efficacem ad id dederit?

Non videtur sermo minari electis.

Rursus non videtur sermo posse suis electis minari damnationem, cum absolute statuerit vt sint salui. Quomodo potest dicere, *Nisi seruaueritis mea præcepta, vos reijciam*; cum ipse absoluto decreto statuerit efficere, vt seruent præcepta, & sciat illam conditionem poni non posse? Ex vi enim decreti diuini fit, vt omnino sit impossibilis illa conditio, sub qua damnationem minatur. Itaque minatur rem impossibilem sub conditione impossibili. Nec refert quod possibile illis sit non seruare præcepta, considerata intrinseca dispositione voluntatis: quia cum tali dispositione & libertate potest stare impossibilitas absoluta, sicut patet in Christo, qui etiam spectata interna dispositione voluntatis, (seclusa uisione beatifica) posset non seruare præcepta diuina; absolute tamen id ei erat impossibile, propter assistentiam diuinam debitam illi animæ rationis unionis hypostaticæ. At similis assistentia debita est electis ratione absoluti decreti diuini, respectu omnium operum bonorum quæ ipsis sunt decreta, & respectu perseverantiæ. Sicut ergo Deus non poterat sermo minari animæ Christi damnationem sub conditione, si non seruaret præcepta; quia conditio illa absolute scilicet omnibus consideratis erat impossibilis, eò quod Deus quodammodo tenebatur illam impedire: ita etiam tales minæ non erunt seriæ erga electos, quia impossibilis est conditio, cum Deus ex vi sui decreti teneatur illam impedire.

Non rectè hæc solui exemplo præscientiæ.

Quidam putant, se hæc omnia posse soluere exemplo præscientiæ: Deus enim certissime præscit qui sunt damnandi, & tamen eos vocat ad salutem, & promittit uitam æternam, idque non simulatorie, sed sermo & ex animo, desiderans vt salui fiant: & tamen idcirco non cupit aliquid fieri contra suam præscientiam. Ergo similiter etiam si eos non cregerit, & sciat eos non saluandos, potest eos sermo vocare cum sincero salutis eorum desiderio: nec idcirco cupit aliquid fieri contra primum suum decretum.

Verum falluntur, neque reuera salutis introspiciunt: longè enim est alia ratio præscientiæ, alia electionis & decreti quo statuit illos non

non eligere. Præscientia enim qua præscit hos damnandos, pendet obiectiue ab eorum operibus malis, quæ ipsi liberè sunt facturi; estque ratione (etiam non tempore) illis operibus posterior, tamquam consequens ex illis. Ideò enim præscit illos malè victuros

vsque in finem, quia ipsi id liberè facturi sunt, non contrà, vt passim sancti Patres docent. Decretum autem reprobationis negatiuæ, vel exclusionis è numero electorum, nullo modo pendet à libertate illorum, quia ante omnem præuisionem futurorum ita statutum est. Itaque etiam si sciat illos non secuturos & damnandos, tamen potest eos sermone vocare, & promittere salutem, quia potest sermone desiderare eorum salutem, & dolere quòd dammentur. Vnde facit quidquid ad salutem eorum ex parte ipsius est necessarium.

Neque idcirco cupit aliquid fieri contra suam præscientiam; sed cupit aliquid fieri, quod si fieret, non esset in illo ista præscientia: imò veller, vt sic dicam, se non habere illam præscientiam, quatenus veller non esse obiectum à quo illa præscientia suo modo pendet.

21. Hoc autem dici non potest de illo decreto, quo illos è numero electorum exclusit, & negatiue reprobauit: hoc enim cum non pendeat villo modo à libertate hominis, sed Deus ex se illud conceperit, dicere non possumus quòd Deus veller non esse tale decretum. imò cum illud ex se conceperit, debet velle illi conformia, & nolle ea quæ illi non sunt conformia. Conforme autem illi non est vt reprobi re ipsa saluentur, vt ostensum est: ergo non potest sermone illorum salutem desiderare, eoque sermone vocare, hortari, salutem promittere. Confirmatur: Quia nemo prudens potest sermone & ex animo desiderare, hortari, præcipere vt fiat id, quod, si re ipsa fiat, repugnabit operi antea designato, vel decreto antea concepto. Atqui si vel vobis non electus saluus fieret, accideret aliquid repugnans operi designato, & primis illis decretis, vt ostensum est. Nihil autem horum sequitur ex præscientia.

22. Tertio considerandum. Deum sæpe conqueri de peccatoribus, quòd cum ipse faciat omnia quæ ad illorum salutem opportuna, & nullum boni pastoris & benignissimi patris officium prætermittat, illi tamen nolint contemperare, nolint fructum bonorum operum ferre, nolint credere. Isaie 5. *Quid est quod debui ultra facere vinee mee, & non feci ei? an quòd expectaui vt faceret vinas, & fecit labruscas?* Matth. 23. *Quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, & noluit!* Denique plena est sacra Scriptura huiusmodi querimoniis. at posita illa sen-

Bbbb tentia,

Præscientia
pendet obiectiue
ab eorum
operibus
malis.

Iustin. q. 58.
Origenes
17. in Ep. ad
Roman.
Hieron. in
c. 26. Ierem.
August. 1. 1.
De Ciuit.
cap. 10.
Cyrillus 9.
in Ioannem
cap. 1.
Damascenus
in tract. con-
tra Mani-
chaos.

tentia, respondere possent Iudæi peccatores, Quomodo nos vocat vineam suam peculiariter dilectam & electam, quos & numero electorum exclusit & reprobavit non nostro merito, sed solo suo arbitrio? quomodo dicit se omnia nobis fecisse, quæ conveniebat bonum cultorem facere, ita ut nihil ultra merito possit requiri, cum non præparaverit nobis gratiam illam efficacem (sine qua omnis vinea rationalis est sterilis) idque solum id eo, quia nouerat nos à se non electos? quomodo expectavit vvas bonorum operum, cum illa opera non prædefinierit, nec gratiam efficacem ad illa præparaverit? quomodo potest conqueri, quod illi quos ipse ex se reprobavit, (quibus nec bona opera, nec gratiam efficacem, sed solum inefficacem decrevit,) bona opera non faciant, cum ipse optimè sciat, nullum unquam fieri bonum opus, nisi ipse illud efficaciter decrevit, & gratiam efficacem de industria ad hoc selegerit? Nec sufficit si dicas, Possent fieri: quia frustra est potentia, quæ nullo unquam tempore in nullo hominum reducatur ad actum. Omitto multa alia quæ hic considerari possent.

Psal. 144.
Sap. 11, 24.
1. Tim. 2.
& 4.
Matth. 11,
28.

Quarto considerandum, ex Scripturis manifestè colligi, Deum omnibus, præsertim fidelibus, dare auxilium verè sufficiens quo possint omnia mandata implere, & saluari. Posita hac sententia in non electis, quibus omnibus talem dat gratiam, vel eo modo & cum illis circumstantiis illam confert, ut nemo ex illis mandata seruet, aut perseueret, aut salutem consequatur, aut vllum opus bonum faciat, nisi ipse illud in particulari ex se prædefinierit: quæ ratione illa gratia potest dici sufficiens, quæ eo modo datur ut nemo illa utatur, nemini sit salutaris & fructifera? Nemo dixerit medicamentum ad curationem morbi esse verè sufficiens, quod innumeris mortalibus eo morbo laborantibus applicatum, eorum nemini quidquam solatij attulit. Pari ergo modo nec gratia illa vel auxilium poterit dici verè sufficiens, quæ eo modo datur, ut nemo quam effectum habeat: tali autem modo semper datur, nisi opus autè à Deo sit prædefinitum.

Vbi merito quæri potest, quid causæ sit cur gratia nunquam habeat effectum, nisi Deus illum effectum antea ex se prædefinierit? unde id prouenit? Sanè non potest id prouenire nisi ex aliquo horum trium capitum, (nulla enim alia causæ fingi potest) nimirum, vel ex eo quod tunc datur gratia adeò tenuis, ut nemo cum illa operari commode possit, vel quia datur adeò incongrua ingenio hominis, ut nunquam ad ea utendum voluntas se applicet,

cet; vel quia Deus de industria seligit eam, quam videt non habituram effectum, eamque dat quia effectum non prædefiniuit. Sicut enim quando effectum prædefiniuit, seligit eam quam scit fore inefficacem: ita quando non prædefiniuit effectum seu opus bonum, si velit aliquam gratiam conferre, videtur debere seligere eam quam nouit carituram effectum. Nihil tamen horum secundum sanam doctrinam dici potest. Non tertium, quia impium est dicere, Deum, eò quòd non prædefinierit opus, seligere homini gratiam inefficacem, ne videlicet opus à se non prædefinitum fiat, hoc enim esset sub specie misericordiae insidiari hominum saluti. Vnde ut hoc euitent, dicunt, Deum non seligere pro reprobis gratias inefficaces, sicut pro electis efficaces; sed relinquere eos communi prouidentiae, & secundum ordinem communis prouidentiae illis gratias conferre. Sed hoc etiam videtur incredibile: hinc enim sequeretur, hunc ordinem communis prouidentiae talem esse, ut nemo unquam per illum saluus fiat, aut bonum opus operetur. Quod si ita est, cur Deus illum instituit, cum optimè sciret, neminem eorum qui illi ordini relinquuntur, saluandum: ad quid ille ordo seruit nisi ad maiorem hominum damnationem?

25 Non etiam primum vel secundum dici potest, quia sic tolleretur auxilium verè sufficiens, effectum carens, sed solum efficax erit sufficiens. Gratia enim quæ ad eò est tenuis, vel ad eò incongrua hominum ingenijs, ut nemo unquam ex tam infinita multitudine tanto tempore per illam sit bene operatus, nec operaturus, non potest moraliter censeri sufficiens ad bonum opus, spectata hominum conditione. Ut enim verè sit sufficiens, debet esse talis ac tanta, ut saltem aliqui illa aliquando vrantur, & faciant opus bonum: alioquin si ex se talis sit, aut tali modo & cum talibus circumstantiis detur, ut nemo illa vtatur, moraliter censetur insufficientis. Vnde enim potest iudicari sufficiens, nisi aliquando effectum habuerit? Deinde si gratia illa ad eò est tenuis vel incongrua, ut numquam habeat effectum, cur Deus illam instituat pro tam infinita hominum multitudine? cur homines per illam vocat?

26 Quintò considerandum, sententiam illam non videri satis consonam diuinæ bonitati, quæ sicut est omnium finis, ita se cupit omnibus communicare. Vnde non est illi consentaneum, ut in bonis quæ naturæ rationali ex se ante omnem præuisionem futurorum præparat, aliquos excipiat. Si ergo ex solo suo beneplacito

Not. videri
consonam di
uina boni
tati.

statuere voluisset absolute de saluandis, non elegisset tam paucos, nec preparasset tam exiguos gloriæ gradus pro multis, nec tam imperfecta opera illis decreuisset: sed vel omnes, vel quam plurimos & maiores gloriæ gradus & opera perfectiora prædestinasset: quæ enim Deus ex se decernit, perfectissima sunt in suo genere. non cupit ipse vt tepide operemur, vt exiguam bonorum operum aut gloriæ mensuram habeamus. Non ergo credibile est, illum ista ex se sic absolute statuisse.

Deinde, non videtur credibile, Deum ita statuisse de omnibus istis, sicut nemo sapiens, si res ipsius arbitrio committeretur, statuendum putaret, aut eo modo quo homines, si apprehenderent, offenderentur, & omnem sollicitudinē salutis deponerent. Quod enim Deus ex se statuit, adesse est consentaneum eius bonitati, vt neminem offendere queat. Confirmatur: Quia Deus ex se seu sola sua bonitate numquam aliquid statuit quod sit perniciosum creaturæ, & ad ipsius tendat perditionem: *Quoniam Deus mortem non fecit, nec latatur in perditione viuorum.* & alibi per Oseam dicit: *Perditio tua Israël,* (id est, tibi imputandæ,) *suntummodò in me auxilium tuum.* atqui illa negatiua reprobatio, qua excluduntur à numero electorum, & eorum quibus preparatum est auxilium congruum, est perniciosa creaturæ, & non tendit per se nisi ad eius exitium, quod non obscure fatentur Auctores illius sententiæ, cum dicunt, *illam non cadere sub Christi meritum, quia* (inquiunt) *Christus non venit animas perdere, sed saluare.* Itaque fatentur, reprobare hoc modo nihil ex parte rei esse aliud quàm ~~non saluare~~ animas, sed perdere. Idem confirmat euentus, quia nemo sic reprobatus saluatur: imò infallibiliter ex ea sequitur damnatio, quia ex illa necessario sequitur, vel potius in ea includitur denegatio perseverantiæ, & omnis auxilij, quo nouit saluteri. secururam, si daretur.

Sap. 1.

Osee 13.

Denique non est consentaneum diuinae bonitati, vt ex se ita statuat de hominibus & Angelis, vt melius sit illis non esse quàm esse, & vt creatio non censeatur loco beneficij, sed potius summi maleficij. Quod enim melius sit non esse, quàm esse cum tali reprobatione, manifestum videtur; nec putò quemquam fore qui non præoptaret desinere esse, quàm sic esse, & expectare certissimam damnationem: quod enim de Iuda dictum est à Domino, *Bonum erat & si non fuisset natus homo iste*, propter damnationem quam certò præuidebat, dictum est. Atqui eo ipso quo Deus aliquem in primo illo signo reprobat, certissime nouit eum damnandum.

Matth. 26.

dum. De omnibus ergo illis rectè dici potest: Bonum erat vobis si Deus vos non creasset. Quid ergo beneficij confert illos sic creando; cùm melius illis sit non creari, sed relinqui in suo nihilo? quas gratias illi debent pro tali Beneficio, quod melius esset non accepisse? quis non putet ingens malum, vnde nihil vniquam sequitur nisi æterna damnatio?

Nec obstat quod etiam in nostra sententia omnibus reprobis melius esset non esse quàm sic esse, nempe cum ista reprobatione: quia istam reprobationem non habent primitus & originaliter à Deo, sed à seipsis suisque peccatis, quibus Deus quodammodo coactus est illos reprobare. Itaque sibi illud imputare debent, non Deo. At verò in aduersa sententia, reprobatio est originaliter à Deo ante omnem peccatorum præuisionem, ac proinde Deo hoc malum imputari videtur.

29 Dices: Deus constituit reprobos in certo ordine rerum, in quo certissimè nouit eos damnandos; & tamen non possunt idcirco conqueri de Deo, neque possunt id censere loco maleficij, sed beneficij; ergo neque quòd illos negatiuè reprobauerit. Respondeo, negando consequentiam. est enim longè dispar ratio. Primò, Quia Deus non constituit quemquam in tali ordine, eò quòd sit reprobus, vel non electus (cùm nemo sit reprobus ante præuisionem finis in peccato,) sed ob alias causas ad communem rationem prouidentia pertinentes. Secundò, Quia Deus non decernit ex se totum illum ordinem rerum (sicut decernit negatiuam reprobationem) sed posteriora propter priora, verbi gratia, subtractionem gratia propter præuisionem peccatum, diminutionem auxiliorum propter teporem, & sic de ceteris in tota illa serie occurrentibus. qua in re nihil facit quod à summa bonitate possit videri alienum, cùm ratio iustitiæ id exigat. Secus est de illa prima reprobatione.

Ex his perspicuum videtur, si vera est illa sententia, exceptis paucis electis, reliquos omnes nullas debere gratias Deo de omnibus beneficiis ipsis collatis: quia tantum malum est ista negatiua reprobatio, ut melius sit non esse, quàm cum illa omnibus istis beneficiis abundare; cùm per illam omnia reddantur inutilia, nisi quatenus prodesse possunt ad minorem damnationem.

30 Sextò considerandum, illam sententiam non videri satis consonam iustitiæ diuinæ, neque satis in ea apparere quæ ratione Deus iuste iudicabit hunc mundum. Nam quod ad electos attinet, parum laudis vel præmij mereri videntur, quòd multa bona opera

*Non videtur
consonam
iustitiæ.*

fecerint, quòd perseverantiam habuerint, cum Deus ex nudo suo beneplacito, absque villo respectu ad eorum cooperationem preuisam, absoluto decreto hæc omnia illis præparaverit, & dase constituerit, & ad singula gratiam efficacem selegerit. Quid mirum si facias opus quod Deus absoluto decreto prædefiniuit vt facias? quid laudis tibi debeat quòd facias opus, quod impossibile est te omittere? Quod verò ad non electos attinet, quomodo non habebunt excusationem? merito que poterunt dicere: Domine, quid mirum si opera misericordie quæ memoras non fecimus? tu nullum istorum nobis præparasti, nullum prædefiniuisti. quis vnquam aliquid boni fecit, nisi tu ante ex nudo beneplacito tuo illud donare efficaciter decreueris? quomodo nos condemnas ob id quod non constituisti dare? Si dicat Iudæus, Ego paratus eram dare, sed tua culpa impediuisti nolendo cooperari gratiæ meæ, opponet reus, Quomodo paratus eras mihi dæra, qui nunquam dedisti alicui aliquid boni operis, nisi illud ante ex tuo beneplacito absolute decreueris? mihi autem non decreuisti. Quomodo paratus dare, cum nec opus ipsum prædefinieris, nec gratiam ad illud efficacem præparaueris, sed eam selegeris quam sciebas fore inefficacem? Cum enim scires te opus non prædefiniuisse, cauisti ne dares gratiam efficacem, ac proinde si aliquam dare volebas, oportebat seligere inefficacem. Magnum enim esset incommodum, si aliquis non electus re ipsa bona opera à te non prædefinita faceret, & in iustitia perseveraret, & in numerum electorum irreperet. Hæc & similia possent reprobi obmurmurare: nec facile est videre, qua ratione, illis queat satisfieri, sic vt omnes intelligant eos iuste damnari. & tamen toti mundo luce clarior esse debet illius Iudicij iustitia.

*Tolle Zelum
animarum.*

Septimò considerandum, hanc sententiam maxima ex parte videri tollere zelum animarum. Si enim omnes qui saluabuntur sunt electi absoluto decreto ante omnem preuisionem futurorum: ergo siue ego laborem in vinea Domini, siue non, omnes æque saluentur, nemo ex illis peribit, nemo præsertim minus gloriæ obtinebit. Si enim ego non laborem, Deus exequetur sua decreta per alios. Cui sim sollicitus de eo quod ex vi decreti diuini certissimè est euenturum, etiam si ego quiescam?

Dices: Magnum bonum est, & Deo gratissimum, vt qui absoluto decreto electi sunt ad salutem, per nos saluentur, seu vt diuinam decretum per nos executioni mandetur: & hoc sufficit vt in nobis zelum hunc excitemus. Sed reverà hoc non est quod in san-

Etis viris hunc zelum excitat, sed potius persuasio illa & spes, qua sperant suâ operâ aliquas animas saluandas, quæ alioquin periturae erant; quæ persuasio & spes excludit illam electionem absolutam & reprobationem negatiuam. Si contrarium persuasum haberent, parum mouerentur, & mallet in suis cubiculis suauiter vacare rebus diuinis, quàm per exæras regiones inter barbaros & hæreticos tantis laboribus & periculis cum tanta mentis distractione & iactura diuinæ contemplationis currere, & procurare id quod æquè benè absque illorum labore erat futurum. Sed *charitas Dei urget illos*, vt oues aliquas errantes alioquin perituras ipsi lucentur, & vt multos ad maiorem perfectionem & gloriam promoueant, quam sine eorum labore illi fuissent habituri. Hic planè videtur communis Sanctorum & Christianorum sensus.

2. Cor. 5.

- 34 Octauo considerandum, ex illa sententia plurimum videri mi-
nui beneficium redemptionis, & gratitudinem quam Christo de-
bent omnes electi ratione redemptionis & omnium gratiarum
quas in vita accipiunt, & salutis æternæ quam obtinent: quia et-
iam si Christus eos non redemisset, æquè benè illi erant saluandi, &
in eadem sanctitatis & gloriæ mensura. Quod illi Auctores faten-
tur, & necessariò fateri debent, cum ponant electionem omnium
& singulorum factam ad certum sanctitatis & gloriæ gradum ante
omnem præuisionem futurorum, & independentem ab hoc vel illo
modo exequendi. Vnde etiam docent, Si Adam non peccasset, eof-
dem nihilominus tunc saluandos, qui modo saluantur, non plures
nec pauciores, nec in alio sanctitatis & gloriæ gradu: sed Deum
tunc per alia media suam electionem fuisse executurum. Præuiso
autem peccato Adami, ommissis illis medijs, statuisse illam execu-
tioni mandare per Christum, ordinando illum nobis in Redem-
ptorem per ipsius passionem & mortem. *Quæ* si vera sunt, iam
Christus per suam passionem non erit causa cur aliqui non dam-
nentur, neque etiam proprie erit causa cur saluentur: (nam etiam si
passus non fuisset, illi æquè ex vi diuini decreti saluandi erant, nec
damnari poterant) sed solum erit medium & instrumentum exe-
cutionis decreti diuini, sicut dispensator Regius est instrumentum
per quod distribuuntur munera ijs quibus Rex illa dare decreue-
rat: qui dispensator si deesset, non deesset alius per quem distribu-
rentur. Vnde ulterius sequitur, Christum nihil gratiæ, nihil sancti-
tatis, nihil gloriæ electis attulisse per omnes suos labores & passio-
nes, quod etiam sine illo habituri non erant. Si ita est, sanè modi-
cum

plurimum
imminuit be-
neficium re-
demptionis.

cum

cum erit (vt videtur) redemptionis beneficium, & parua ei debetur gratiarum actio. Totum enim bonum quod per illum nobis obuenit, iam nostrum erat in absoluto Dei decreto, & nobis omnino obuenire debebat, siue per Christum, siue alio modo. Non ergo aliter nostra sanctitas & nostra salus est beneficium Christi, quam eleemosyna à domino mihi constituta, & per famulum allata, est beneficium famuli, præsertim si famulus per multos labores & pericula eam attulisset. Quæ omnia videntur valde aliena à communi sensu sanctorum Patrum, & Scripturæ sacræ. ita enim loquuntur de Redemptione Christi, ac si absque illa nemo saluus esse posset, sed cuncti essent perituri ac damnandi: nec salus ex vi decreti diuini nobis aliunde esset proventura. item, nos esse electos & prædestinatos ante mundi constitutionem ex Christi meritis, ac proinde non solum executionem ad Christum referendam. Omitto alia quæ ex illo principio deduci possent; vt, nihil profuisse Apostolis ad maiorem sanctitatem & gloriam, quod cum Christo versati, & ad munus Apostolicum delecti: omnes illos qui per ipsos conuersi sunt & saluati, non minus fuisse aluandos, etiamsi Apostoli illis non prædicassent: omnes Indos & Iapones qui per B. Xauerium salutem adepti sunt, non minus salutem adepturos fuisse, et si ipse ad illos non nauigasset, & alia his similia.

Isaie 53.
Act. 4. 12.
Rom. 5.
Heb. 2.
Eph. 1.

Omnes qui
modo dam-
nantur, fuisse
dammandos
etiã Adamo
non peccan-
te, & perse-
uerante sta-
tu innocen-
tiæ.

Debuissent
nasci ex eadẽ
semine, & ali-
iisdem cibis
in statu inno-
centiæ, qui-
bus modo.

Nondò considerandum, ex illa sententia non solum deduci, omnes qui modò saluantur, fuisse etiam saluandos, si Adam non peccasset, & Christus non esset passus: sed etiam omnes qui modò damnantur fuisse in illo statu rerum dammandos. Ratio est; Quia sicut illi electi ante omnem futuram præuisionem, ita hi in eodem rationis signo negatiuè reprobati. Vnde eorum reprobatio nullo modo pendebat à præuisione peccati Adami, aut alterius cuiusquam, aut etiam à præuisione peccati proprii futuri, vt ipsi fatentur: ac proinde, etiamsi Adam non peccasset, illi mansissent reprobati, & consequenter etiam in statu innocentie perire debuissent. quod quo modo dici possit, non video. Rursus, omnes homines tam reprobi quam electi (sed præcipue electi) in statu innocentie debuissent nasci ex eodem semine ex quo modò nascuntur, & aliis eisdem cibis quibus modò aluntur: quia non solum animæ, sed etiam corpora in primo illo signo prædefinita, ac proinde ex eadem prorsus materia ex qua modò constant, in illo statu constare debuissent. Hoc autem fieri non poterat, nisi eodem semine & sanguine conciperentur, & eisdem postea alimentis vterentur, vel sal-
tem

tem ijs qui eadem constant materia. Quæ omnia sine specialissima & maxime extraordinaria prouidentia & procuratione Dei fieri non potuissent; quæ sine solido fundamēto non est asserenda.

37 Decimo considerandum, illum modum electionis videri tollere omnem sollicitudinem bonorum operum & salutis sibi procurandæ. Quisque enim apud se ita ratiocinari poterit: Vel sum de numero illorum electorum, vel non sum. Si sum de isto numero, impossibile est vt damner; nam diuinum decretum est absolutum & efficax, cuius effectum nemo impedire potest. Etsi enim possim damari spectata intrinseca liberi arbitrij dispositione & mutabilitate; tamen vt subsum illi decreto, absolute non possum. Non est ergo quoddam metuam damnationem, supposita illa electione. Vt autem illa electio ponatur aut non ponatur, non pendet vllō modo ex meis operibus, vel mea sollicitudine, quia ante omnem præuisionem futurorū ex sola Dei voluntate posita est vel non posita.

38 Simili modo non est quoddam sim sollicitus de bonis operibus vel perseuerentia; quia si sum ex illis electis, hæc omnia in particulari mihi sunt decreta & preparata absoluto decreto, verbi gratia, vt tali momento habeam tale opus, & illo tale, & sic de ceteris in particulari; & vt singula sic fiant, decreta est pro illis momentis gratia efficax, quæ infallibiliter me faciet singula operari sicut sunt decreta. Impossibile enim est vt Deus non impleat decreta sua, quæ absolute & efficaciter statuit. cur ergo sim sollicitus? sit potius (vt humano more loquar) sollicitus ille vt decreta ipsius impleantur. Pari ratione non est cur sim sollicitus de profectu, quia certa mensura gloriæ & meritorum iam est præfinita ex solo Deo beneplacito, quam ego numquam per meam sollicitudinem excedam. Sanè non video quæ ratione efficacius omnis sollicitudo benè viuendi ab animis hominum abstergi queat.

39 Si dicas, Deus decreuit vt sis sollicitus, respondebit ille: Si hoc decreuit, excitabit me, & faciet vt sim sollicitus, & vt fiat omne id quod decreuit: quid ego opus est vt ego me ad sollicitudinem excitem? siue enim ego me excitem, siue non excitem, semper fiet id quod ipse absolute ante omnem meam excitationem præuisam præordinauit: quia ipse prædefinitio est efficax, nec pendet à præuisione meæ liberæ excitationis. Idem dicetur de impletione mandatorum, & omnibus ad salutem necessariis.

Si verò non sum ex illis electis, frustra etiam sum sollicitus, frustra à præcepta seruo, frustra consilia Christi & viam perfectionis sector; quia

Tolle sollicitudinem bonorum operum & salutis.

quia certissimus sum, hæc omnia nihil mihi reipsa profutura ad salutem: non enim per ista possum intrare in numerum illorum electorum, extra quem nemo saluatur. Confirmatur: Quis etiam si diu bene vixero, tandem occurreret aliqua tentatio in qua denegabitur mihi gratia congrua, & sic cadam in peccatum, & damnabor. Quod si ex illis negatiue reprobatis reipsa mille vel duo milia extraordinaria quadam diligentia essent saluanda, quisque posset adhuc aliquam spem concipere, & conari vt saltem sit in isto numero. Sed cum certissimum sit (in hac sententia) neminem omnino ex illis saluandum, non video quid eos ad sollicitudinem excitare queat.

Nec refert, si dicas illos negatiue reprobatos posse saluari: quid enim prodest potentia quæ a modo quo homini confertur, & circumstantiis talis est vt semper sit separata ab actu? Longè satius esset tali potentia carere, quia cedit in maiorem damnationem. Deinde, non sola impotentia intrinseca tollit conatum, sed etiam certitudo frustrationis effectus. Cur enim quis conetur & sollicitus sit, si certus est tandem aliquo casu se frustrandum sine intento?

Dices: Nescimus in hac vita qui sint electi, qui reprobi, & ideo semper debemus esse solliciti vt bene operemur. Verum hoc rectè in nostra sententia dicitur, iuxta quam ipsa electio & reprobatio pendet quodammodo ab operibus nostris: quæ consideratio merito summam sollicitudinem in nobis excitare debet. Non autem in sententia aduersa, quæ electionem & reprobationem statuit iam factam independentè ab omnibus operibus nostris: deinde non solum salutem, sed etiam omnia opera bona quæ vnquam fient, in particulari statuit prædefinita ante præuisam nostram cooperationem; & similiter gratiam assignat ad singula. Cur sim sollicitus de eo, quod sic absolute cum tali auxilio præuiso est præordinatum? Imò viderer potius diffidens de diuina prouidentia, si sollicitus essem: sicut si essem sollicitus vt sacramenta habeant suam effectum quando debito modo celebrantur & suscipiuntur, essem iniurius in Deum, quia diffiderem ipsius prouidentia, quasi effectus quem ipse absolute statuit & prædefiniuit, possit non sequi. Ergo simili modo, si ipse absolute prædefiniuit omnia bona opera in particulari quæ fient in mundo, & gratiam congruam ad illa selegit, iniurius videbor in Deum, & diffidens ipsius prouidentia, si sim sollicitus, vt vel ipse multa bona opera faciam, vel ab hominibus fiant.

si essem sollicitus, viderer diffidens de diuino decreto.

Vnde-

41 Vndecimò considerandum, sententiam illam non videri multum differre à sententia aduersariorum, qui statuunt, Deum ante præuisa omnia opera alios elegisse ad regnum, alios destinasse ad exitium, seu positiuè reprobasse: quæ sententia ita offendit animos multorum, vt Ordines Hollandiæ illam edicto prohibuerint. Et si enim speculatiuè sit discrimen inter has sententias, quòd illa seruet libertatem intrinsecam, quæ in intrinseca dispositione voluntatis consistit, illa non seruet, tamen in ordine ad mores & ad æstimationem moralem hominum, parum videtur differre: nam ad omnem sollicitudinem tollendam parum interest siue dicamur positiuè reprobati, siue negatiuè, si æquè infallibiliter ex tali decreto sequitur damnatio. Similiter ad eundem effectum parum refert, siue electio dicatur adferre bonorum, operum necessitatem intrinsecam, siue extrinsecam, cum omnia æquè certò ex vi illius electionis eueniant. Idem patet si agatur de desperatione: non enim minus ad desperationem impellit reprobatio negatiua quàm positua.

Non videtur differre à sententia aduersariorum, si æquè infallibiliter seruet.
Caluinus l. 3. cap. 23 § 1. 4. 6. 7.
Zwinglius, Beza, & alij.

42 Dices: Etiam positæ præscientiæ, æquè infallibiliter sequitur damnatio, & omne opus præscitum, siue bonum siue malum: ergo etiam tollenda erit præscientia, ne homines abiiciant omnem sollicitudinem, & cadant in desperationem. Respondeo, negando consequentiam: est enim maximum discrimen inter ista. Nam decreterum illud negatiuæ reprobationis antecedit omnem nostrorum operum præuisionem, ita vt nullo modo à nobis pendeat. Vnde si ex illo decreto non minus infallibiliter sequitur damnatio quàm ex reprobatione positua, non minus videtur tolli sollicitudo bonorum operum, & induci desperatio per reprobationem negatiuam, quàm per posituam. Quod enim refert ad æstimationem moralem, siue decretum reprobationis dicatur esse posituum, siue negatiuum, si nullo modo à nobis pendet vt sit vel non sit, & eoposito, æquè certò & infallibiliter sequitur damnatio? quid interest ad spem salutis, siue Deus dicat, Nolo te ponere in numero electorum, siue, Volo te damnare? quid interest inter creari ad exitium, & creari ad reprobationem negatiuam, siue extra numerum electorum? Equidem si mihi proponeretur vtro modo ad meam consolationem malim factam reprobationem, nescirem vtrum deberem præferre: nisi quòd modus ille posituæ reprobationis aduersariorum plus videatur adferre excusationis, cum necessitate in malorum operum inducat, negatiua verò ita per gratias incongruas

Discrimen inter præscientiam & decretum reprobationis negatiuæ.

gruas & inefficaces hominem gubernet, vt liberè malè agat, & ita minus excusationis habeat.

*Ex præscien-
tia nihil in
comiso.*

At si ponatur reprobatio ex præscientia, nihil sequitur incom- 43
modi. Quamuis enim, positâ præscientiâ peccati finalis, infallibili-
ter sequatur damnatio, tamen hoc nos percellere non debet, cum
à nobis pendeat vt illa præscientia sit vel non sit, actio enim no-
stra libera illam præscientiam quodammodò præuenit, estque ob-
iectiuè prior; & vt sancti Patres loquuntur, est causa præscientiæ.
Itaque in nostra potestate est, facere vt talis præscientia numquam
fuerit in Deo, quia in potestate nostra per gratiam ipsius est, perse-
uerare in bono vsque ad finem. quo posito, sequetur, talem præ-
scientiam numquam in Deo fuisse. Itaque longè alia est ratio præ-
scientiæ, alia illius decreti reprobationis, siue illud sit positiuum,
siue negatiuum.

Denique, quod valdè considerandum, si Deus omnes non sic 44
electos positiuè reprobasset, & à regno excludere statuisset, & vel-
let hoc decretum occultis modis sub specie quadam benignitatis
& misericordiæ exequi, qua ratione id conuoluitur & certius præ-
staret, quàm illa quam ipsi statuunt? nimirum ex nudo suo bene-
placito gratias tales & cum talibus circumstantiis, illis præparan-
do, vt certissimè sciret illas carituras effectu, & neminem ex illis
saluandum. Itaque parum videtur interesse, siue positiuè, siue ne-
gatiuè dicantur reprobat, quando eadem mediâ adhibentur, ex
quibus æquè infallibiliter vtrique casu sequitur damnatio.

*Deus ex se
nihil statuit,
nisi quod bo-
num est &
consolatoriū.*

Duodecimò considerandum, cum Deus sit fons omnis beni, 45
omnis dulcedinis & consolationis, non esse credibile, illum ex se
aliquid statuere quod cognitum offendat, & torporem iniiciat, &
amaritudinem animi ac desperationem adferat. Ex fonte enim
omnis boni, per se nihil nisi bonum, & consolatoriū, & salutife-
rum procedere potest: asperitas omnis & amaritudo occasione
peccati. Atqui ille modus electionis & reprobationis ante omnia
merita & demerita talis est, vt persuasus populo & diligenter ex-
pensus pariat scandalum, licentiam vitæ & desperationem, cum
quadam irreuerentia & indignatione contra Deum, vt experientia
constat: multa enim huius rei extant exempla eorum, qui ex huius
sententiæ persuasione in melancholiam & desperationem acti;
quibus nulla nisi per contrariæ sententiæ persuasione suppetit
medicina. Ergo non est credibile, Deum talem electionis & re-
probationis modum secutum. Omitto alia plurima quæ hic dici
possent:

possent: sufficere enim poterunt hæc considerationes, si benè expendantur, ad illam sententiam non admittendam, & ad medicinam illis faciendam qui ex illius imaginatione afflicti vel perturbati; quorum hodie, occasione disputationum quæ in Hollandia & coniunctis Prouinciis maxime iam plusquam decennium vigent, sunt plurimi. Quæ verò pro illa adferri possunt, non magnam difficultatem habent, & satis à nobis discussa sunt in Tractatu de Prædestinatione, & à Gabriele Vasquez 1. parte disp. 89.

- 46 Solùm aduertendum est, (vt etiã benè notauit idem Vasquez *Contraria sententia traxit originem ex verbis Augustini male intellectis. Modi loquendi S. Augustini.* disp. 89. cap. 8.) sententiam illam originem suam traxisse ex quibusdam locis S. Augustini non benè intellectis. Disputans enim contra Pelagianos & Semipelagianos, sæpè dicit *electionem esse gratuitam, non esse ex meritis, non esse ex operibus, sed secundum Dei propositum: hominem non posse mereri suam electionem; nos esse electos vt essemus sancti, non quia eximus sancti.* Similia dicit de prædestinatione & prædestinatis. Vide cap. 7. & 10. De correptione & gratia, & lib. 5. contra Iulianum cap. 3. lib. 1. De prædestinatione Sanctorum cap. 19. & c. libi. Quæ loca multi non rectè intellexerunt, idque ob duas causas. Primò, Quia non distinxerunt inter *electionem ad gloriam, & electionem ad gratiam* iustificationis, neque inter *electionem ad gloriam, & prædestinationem*, quasi hæc omnia apud Augustinum sint eadem, & nomen *electionis* semper accipitur pro *electione absoluta ad gloriam*. Secundò, Quia in modo loquendi Augustini non distinxerunt inter *opera seu merita liberi arbitrij, & inter merita vel opera gratiæ.* Vnde cum S. Augustinus dicit, *prædestinationem vel electionem esse gratuitam, non ex operibus, non ex meritis, &c.* intellexerunt etiã electionem ad gloriam non esse ex meritis gratiæ: quod plane alienum est à mente Augustini, qui solum contra Pelagianos & Semipelagianos contendit, gratiam iustificationis non dari ex meritis liberi arbitrij, vt ipsi volebant, ac prout de hominibus ex huiusmodi meritis vel operibus non eligi ad gratiam vel gloriam. Hoc est quod tanto molimine tot locis probat Augustinus, vt errorem illorù refutet, qui causam cur hi essent electi ab æterno ad gratiam iustificationis, & consequenter ad gloriam, illi non essent electi; & cur his in tempore daretur gratia, non illis, referebant in bona opera solis naturæ viribus ab illis facta, non ab illis. *Numquam fuit hæc ratio in Ecclesia vtrum homines essent electi ad gloriam ex meritis gratiæ.*

- 47 Numquam enim fuit quæstio vel inter Catholicos solos, vt inter Catholicos & hæreticos, vtrum homines essent electi ad gloriam

riam ex nudo Dei beneplacito ante præfisa omnia merita gratiæ, an ex meritis gratiæ; sed omnes sine controuersia videntur supposituisse tamquam certum, quod sicut gloria non datur aduersis nisi ex meritis gratiæ; ita eam neque esse absolute prædestinatam nisi ex meritis gratiæ. Idem enim valent apud Augustinum & alios Patres, dari ex meritis, & prædestinari ex meritis: dari sine meritis, & prædestinari sine meritis, vt perspicue in nostro de Prædestin. Tractatu num. 4. demonstratum est, & fuse ostendit Vasquez disputat. 89. cap. 4. & 8. Vnde ipse Augustinus libro 1. ad Simplicianum q. 2. expresse docet, electionem ad gloriam esse ex meritis gratiæ, neque visquam aliter docuit, aut hanc doctrinam visquam correxit; sed etiam in posterioribus scriptis ea quæ ibi docuit ita probauit, vt Lectores ad illum librum remittat, vt patet cap. 4. De prædestinatione Sanctorum, & cap. 20. & 21. De bono perseverantiæ.

Hæc igitur sententia refutata, alteri tamquam magis piæ & consentaneæ diuinæ bonitati, magis consonæ Scripturis & sanctis Patribus, magis consolatoriæ & idoneæ iuuantis proximis, & ad ingentem salutis sollicitudinem omnium animarum iniiciendam, iudico ad hærendum; quæ breuiter hisce propositionibus explicari potest.

Primò, Deus ante omnem præuisionem futurorum, in infinita sua bonitate inductus, liberè statuit condere naturam rationalem Angelicam & humanam, vt eam eleuaret ad statum diuinum, & faceret participem suæ gloriæ & suæ beatitudinis, omniumque bonorum & gaudiorum suorum.

Secundo, In hoc signo non selegit sibi certum numerum ex quo ciuitas illa caelestis constaret; sed omnes omnino excepto, ordinauit vt essent ciues illius ciuitatis, & participes gloriæ illius, cum firmo proposito eam sub tempore re ipsa omnibus conferendi, nisi per ipsos staret; hoc est, nisi ipsi peccando se eius directioni subtraherent & indignos redderent.

Tertiò, In hunc finem statuit ante omnem futurorum præuisionem, omnes Angelos & primos parentis (in quibus virtute continebatur totum genus humanum) condere in statu gratiæ, cum magnis auxiliis magnaque facilitate ad perseverandum.

Quartò, Quos ex Angelis vidit per auxilia ipsis præparata & donata perseveraturos, vel potius perseverantes, hos absoluto decreto elegit ad gloriam: quos autem vidit non perseverantes in bono, sed per superbiam se eleuantes, reprobauit destinando æternis suppliciis.

Quin-

Idem apud
Augustinum
dari sine me-
ritis, & præ-
destinari sine
meritis.

Quem ordinè
Deus in præ-
destinatione
seruauit.
Concil. La-
teran. sub
Innoc. III.
c. Firmiter,
de summa
Trinitate
Sap. 11. & 12
1. Tim. 2. & 4
Damascenus
lib. 1. De fide
cap. 29.

August. lib.
De concept.
& gratia,
c. 10. & 11.

51 Quinto, Præuiso peccato Adami, & prima illa ordinatione status innocentiae per peccatum euerfa, cum totum genus humanum in Adamo esset perditum, misericordia commotus, rursus statuit genus humanum erigere, & nouo modo ad salutem dirigere, prædestinando Incarnationem Verbi, vt humana natura in Verbo existens, & per Verbum sanctificata, iustitiæ diuinæ pro omnium hominum peccatis præteritis, præsentibus & futuris satisficeret, & omnibus omnia ad salutem ex parte Dei necessaria mereretur. Propter cuius merita Deus rursus constituit omnibus, quantum conditio status lapsi pateretur, dare auxilium sufficiens, volendo vt omnes adulti eo vterentur, vt illud in opus dirigerent, obligando etiam parentes vt doctrinam salutis ad posteros propagarent, & magnam eorum curam haberent, quod si fecissent, vt poterant & debebant, vera fides & religio in omnes adultos deriuari potuisset.

Ioan. 3. v. 16.
Synodum
Constanti-
nop.

1. Timoth. 2.

52 Sexto, Deus vidit ab æterno quinam auxiliis, quæ ipse singulis toto temporis decursu daturus erat, rectè vterentur, & per ea in iustitia perseverarent, quinam non perseverarent, & in peccatis morerentur: itaque illos elegit ad gloriam, hos reprobauit & destinauit ad pœnas; & ante hanc præuisionem nulla fuit absoluta electio aut reprobatio.

August. lib. 1.
ad Simplicianum
q. 2. &
alij Patres
omnes.
Matth. 25.

Vbi tamen aduertendum est, omnibus ijs qui perseverant vsque ad finem, fuisse præparatum absoluto decreto auxilium efficax & donum perseverantiæ, independenter ab eorum libero arbitrio nudè considerato, ac proinde gratuito secundum modum loquendi Augustini; non tamen independenter ab eorum libero arbitrio donis gratiæ prioribus instructo: nam vt Augustinus ait, *Meritis fidei & gratia hoc donum possumus suppliciter emereri*; & Fide certum est, ipsam perseverantiæ etiam a nobis pendere. Iis verò qui non perseverant, fuit etiam hoc donum gratuita Dei misericordia, quantum opus est ex parte Dei, præparatum: quòd autem datum non fuerit re ipsa, ipsi in causa sunt; quia per ipsos stetit, & non per Deum, quòd non perseverauerint. Verum quia Deus per scientiam conditionatam sciebat per quam gratiam quisque esset perseveraturus, & per quam non perseveraturus; quisque singularis beneficii loco ducere debet si eam gratiam à Domino accipiat, per quam sciebatur perseveraturus; cum Deus aliam illi dare potuisset, per quam nouerat non perseveraturum. Idem dicendum de conuersione, & aliis bonis operibus. vnde hanc gratiam semper petere debentus. Et hanc scientia non sit illi ordinaria regula distri-

Epist. 106.
Lib. De bono
perseueranti-
æ cap. 6.
Mat. 10. & 24
Concil. Tri-
dent. sess. 6.
cap. 13.

Conc. Tri-
dent. supra.

distributionis gratiarum quas electis vel reprobis confert, ut ex ijs quæ suprâ diximus, constat. Porro hæc gratia non solum completur diuinam inspirationem, piâque affectionem voluntatis, sed etiam circumstantias cum quibus datur, ut loci, temporis, modi, personarum, officiorum, & aliarum rerum quæ nos iuuant ad bonum, atque ad totam directionem diuinæ prouidentix, quam ipse nobis scit fore salutarem.

Isaie 5.
Matth. 23.

Matth. 25.
15. & seqq.
2. Cor. 6.
3. Tim. 1.

Qui tamen non perseuerarunt, non habent quòd de Deo con- 54
querantur; quia ex parte sua illis, præsertim fidelibus, non defuit: nam sincero animo & desiderio salutis eorum dedit, illis auxilium verè sufficiens, mandans ut redderent illud efficax in actu secundo per illud operando, sicut facillè poterant. Nostrum enim est, postquam gratia Dei instructi & perfectam corroborati sumus, illam reddere efficacem in actu secundo, per illam operando bona opera, & mandata seruando: quod sine iniuria sanæ doctrinæ negari non potest. Quare si hoc non facimus, sed gratiam Dei negligentes & otiosam relinquentes, auertimus nos à Deo, eius mandata violando, meritò damnamur.

Ex his patet, in prima illa intentione, qua Deus voluit se com- 55
municare naturæ rationali, neminem fuisse exclusum, sed omnes pari modo comprehensos: omnes enim quos statuit creare, statuit etiam in filios adoptare, & gloriæ suæ participes facere, nisi ipsi se tanto beneficio redderent indignos. Sicut enim ipse est omnium principium, ita etiam voluit esse omnium finis & consummatio.

CAPVT III.

*Quòd Deus necessariò in omnibus operibus ad
extra querat gloriâ suam: nec ideo minus
ei deberi à creaturis.*

Deus necessariò
in omnibus
vult
gloriâ suam,
quia est
ultimus finis.

ETSI Deus omnia quæ extra se facit, liberrimè faciat, & liber- 56
rimè velit; tamen si quid velit facere, neesse est ut id velit ex affectu & intentione suâ gloriæ. Quia sicut necessariò est primum & eminentissimum agens, ita necessariò est vltimus & eminentissimus finis, cuius gratia omnia. Ac proinde in omni sua operatione externa necessariò intendit aliquod bonum suum. Nullum autem est genus bonorum imaginabile quod Deus possit sibi acquirere, præter